

Vergaderjaar 2019–2020

29 282

Arbeidsmarktbeleid en opleidingen zorgsector

Nr. 385

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 november 2019

Bij brief van 3 oktober 2019 heeft de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport mij verzocht om naar aanleiding van nieuwsberichten een reactie te geven op twee publicaties: 1) een recent rapport van Berenschot: «Administratieve belasting langdurige zorg verder gestegen» van 24 september jl.¹, en 2) een recente meting van het CBS «Meerderheid werknemers meldt toename werkdruk» van 30 september jl.²

Wat betreft het rapport van Berenschot, heb ik u mede namens de Minister van Medische Zorg en Sport en de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op 4 oktober jl. geïnformeerd over de voortgang van het programma (Ont)Regel de Zorg.³ In de voortgangsbrieven ik ook ingegaan op de uitkomsten van het onderzoek van Berenschot naar administratieve lasten in de langdurige zorg, heb ik deze van duiding voorzien en hebben we uiteengezet welke aanvullende acties naar aanleiding van de uitkomsten in gang zijn gezet.

Mede namens de Minister van Medische Zorg en Sport en de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geef ik in deze brief een reactie op het betreffende CBS-onderzoek.

CBS onderzoek werkgevers en werknemers in zorg en welzijn

Op 30 september jl. heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) het bericht «Meerderheid werknemers zorg meldt toename werkdruk» gepubliceerd. Het artikel heeft betrekking op bevindingen uit enquêtes die het CBS in de periode mei tot juni van dit jaar heeft

¹ <https://www.berenschot.nl/actueel/2019/september/administratieve-belasting/>.

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/40/meerderheid-werknemers-zorg-meldt-toename-werkdruk>.

³ Kamerstuk 29 515, nr. 441.

gehouden onder werknemers en werkgevers in zorg en welzijn. Het CBS voerde deze meting uit in opdracht van het Ministerie van VWS ten behoeve van het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW). Het AZW-programma is een gezamenlijk onderzoeksprogramma van het Ministerie van VWS en sociale partners. Een van de onderdelen van het programma is het periodiek bevragen van werknemers en werkgevers in zorg en welzijn voor het volgen van allerlei trends en ontwikkelingen over het werken in de zorg. Dankzij deze enquêtes door het CBS is een actueel beeld beschikbaar gekomen voor de sector en naar branche. De uitkomsten leveren daarmee belangrijke inzichten voor het ministerie en de sociale partners verenigd in het Onderzoeksprogramma AZW.

In de samenvatting van de uitkomsten belicht het CBS de relatief hoge werkdruk die wordt ervaren, onder andere door administratieve lasten, en dat werknemers relatief vaak te maken hebben met vormen van agressie en geweld op de werkvloer. Dit beeld is helaas bekend en sluit aan op wat we eerder met u gedeeld hebben.

Tegelijkertijd zien we in de uitkomsten van dezelfde enquêtes dat in vergelijking met de vorige meting een aantal trends de goede kant op bewegen, zoals de ervaren werkdruk door werknemers en werkgevers. En is het positief om te zien dat veel werkgevers diverse maatregelen treffen om thema's als werkdruk en agressie op de werkvloer aan te pakken. Het onderzoek laat verder zien dat werknemers in zorg en welzijn zich met veel betrokkenheid en tevredenheid dagelijks inzetten voor het mooie werk dat zij doen. Dat blijkt onder meer uit de stijging van de tevredenheid met het werk: het aandeel werknemers dat over het geheel genomen (zeer) tevreden is met het werk is gestegen van 67% in 2017 naar 78% in 2019.

In onderstaande tabel zijn voor de volledigheid de uitkomsten uit het nieuwsbericht van het CBS naast het cijfer van de vorige meting weergegeven voor zowel de werknemersenquête als de werkgeversenquête:

Tabel Uitkomsten CBS-enquête onder werknemers vergeleken met vorige meting uit 2017

	Meting 2017 ¹	Meting 2019 ²
Aandeel werknemers dat over het geheel genomen (zeer) tevreden is met het werk	67%	78%
Aandeel werknemers dat een (zeer) hoge werkdruk ervaart	49%	44%
Aandeel werknemers dat ervaart dat de werkdruk in de afgelopen 12 maanden is toegenomen	73%	65%
Aandeel werknemers dat in de afgelopen 12 maanden minimaal één keer met een vorm van agressie en geweld te maken heeft gehad	67%	64%
Aandeel werknemers dat in de afgelopen 12 maanden (zeer) vaak persoonlijk te maken heeft gehad met de volgende vormen van agressie en geweld:		
• Verbale agressie	16%	17%
• Fysieke agressie	8%	8%
• Pesten	4%	6%
• Bedreiging/intimidatie	3%	2%
• Discriminatie	2%	2%
• Seksuele intimidatie	1%	2%
Aandeel werknemers dat ervaart dat agressie en geweld door (familie/vrienden van) patiënten of cliënten is toegenomen in de afgelopen 12 maanden	31%	26%

¹ Bron www.azwinfo.nl Werknemerenquête 2017.

² Bron CBS, percentages zijn voor zorg en welzijn exclusief kinderopvang.

Tabel Uitkomsten CBS-enquête onder werkgevers vergeleken met vorige meting uit 2018

	Meting 2018 ¹	Meting 2019 ²
Aandeel werkgevers dat ervaart dat de werkdruk in de afgelopen 12 maanden is toegenomen	58%	49%
Aandeel werkgevers dat ervaart dat agressie en geweld door (familie/vrienden van) patiënten of cliënten is toegenomen in de afgelopen 12 maanden	32%	41%

¹ Bron www.azwinfo.nl Werkgeverenquête 2018.

² Bron CBS, percentages zijn voor zorg en welzijn exclusief kinderopvang.

Voortgang Werken in de Zorg

Het onderzoek door het CBS laat zien dat er positieve trends zijn als we kijken naar de vorige meting. Dit neemt niet weg dat we gezamenlijk voor een grote opgave staan. Om mensen te behouden voor het mooie werk in zorg en welzijn en om nieuwe mensen aan te trekken, werk ik met de Minister voor MZS en de Staatssecretaris van VWS samen met het veld in het Actieprogramma Werken in de Zorg.

Behoud van personeel begint bij goed werkgeverschap. We zien nog teveel verschillen tussen organisaties als het aankomt op goed werkgeverschap. Goed werkgeverschap moet in alle organisaties de praktijk zijn. Vanuit het ministerie zetten we hier daarom de komende periode daarom extra in. We vragen het nieuwe Regioteam dat tot doel heeft kwantitatieve en kwalitatieve versnelling in het land te bevorderen om in elke regio

expliciet aandacht te hebben voor het voorkomen van uitstroom van personeel. We steunen verder een programma van V&VN en CNV gericht op het beter betrekken van medewerkers binnen organisaties en in de regio, met een focus op behoud. Ook intensiveren we de scholingsimpuls SectorplanPlus met 50 miljoen extra (daarmee komt voor de gehele looptijd 420 miljoen Euro beschikbaar) en verbreden we deze subsidie voor de inzet voor behoud. De Commissie Werken in de Zorg monitort of het behoud van medewerkers in de regio's voldoende wordt opgepakt.

Het Actieprogramma is gelanceerd in maart 2018. Over de voortgang van het programma rapporteren wij tweemaal per jaar, voor het laatst op 22 mei jl.⁸ In de eerstvolgende voortgangsrapportage van het Actieprogramma Werken in de Zorg zal ik ook ingaan op de indicatoren die we voor de voortgang monitoren, zoals werktevredenheid, gevolgde scholing en de inzet van technologie. In de voortgangsrapportage zullen we ook ingaan op de hierboven genoemde trajecten rondom behoud en goed werkgeverschap. Deze voortgangsrapportage verwacht ik u in december van dit jaar toe te zenden.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge

⁸ Kamerstuk 29 282, nr. 361.